

Mälardalens högskola
Akademin för hållbar samhälls- och teknikutveckling

Anknytningens betydelse för motivation i arbetslivet

Sabine Andersson och Terese Berglund

C-uppsats i psykologi, VT 2012
Handledare: Lena Almqvist
Examinator: Jacek Hochwälder

Anknytningens betydelse för motivation i arbetslivet

Sabine Andersson och Terese Berglund

Anknytningsteorin betonar det viktiga samspelet mellan barn och vårdnadsgivare som resulterar i trygg, otrygg/undvikande eller otrygg/ambivalent anknytningsstil. Anknytning representeras genom inre arbetsmodeller vilka färgar individens syn på sig själv och sin omgivning. Dessa synsätt tenderar även att vara stabila längs livet. Begreppet motivation rymmer flertalet motivationsorienteringar som ligger till grund för individens handlingar. Syftet var att undersöka om anknytningsstil kan relateras till individens inre och yttre motivation i arbetet. Ytterligare syfte var att studera inverkan av kön, ålder, utbildning och/eller civilstånd på denna relation. En enkätundersökning genomfördes där deltagarna utgjordes av 143 arbetstagare, varav 51 kvinnor. Resultatet visade att anknytningsstil inte i någon större utsträckning inverkar på individens inre eller yttre motivation i arbetet. Dock fanns en signifikant skillnad mellan tryggt och otryggt anknutna individer i fråga om inre motivation och identifierad reglering. För att förstå anknytningsstil i relation till motivationsorientering måste fler faktorer än de undersökta tas i beaktning.

Keywords: attachment styles, work motivation, intrinsic motivation, identified regulation, external regulation

Inledning

Anknytningsteori

Den mest dramatiska utvecklingen en individ går igenom sker i individens tidigaste levnadsår. Under denna period är det därför essentiellt för ett barns psykologiska utveckling att en anknytning kommer till stånd mellan barnet och åtminstone en vuxen individ (Långberg & Söderlind, 2007).

En central grundsats i anknytningsteorin är att vårdnadsgivaren ska fungera både som en säker hamn (i tider av hot) och en trygg bas, från vilken barnet kan utforska sin omgivning (Ainsworth, Blehar, Waters, & Wall, 1978; Main, 1983). Genom ett barns upplevelser av anknytning till sin vårdnadsgivare utvecklar barnet mentala representationer av sig själv, sina närstående och av relationen som utvecklas däremellan. Dessa mentala representationer kallas för inre arbetsmodeller (Broberg, Almqvist, & Tjus, 2003). Arbetsmodellerna utvecklas till en generell förväntan på vad barnet kan förvänta sig av samspel i nära relationer. Beroende på vilka arbetsmodeller barnet formar kan barnet exempelvis förvänta sig att bli beskyddad och uppskattad eller hånad och utnyttjad. Dessa förväntningar formar sedan i sin tur hur barnet närmar sig och samspelar med andra individer. Då anknytning representeras genom mentala representationer blir den en viktig del av en individs personlighetsutveckling som är av betydelse för hela individens fortsatta liv (Hazan & Shaver, 1987, 1990).

Den teoretiska länken mellan anknytning och utforskande testades först av Ainsworth som identifierade tre mönster av anknytning hos spädbarn. Ainsworth observerade hur barn reagerade vid att bli lämnade ensamma av sin vårdnadsgivare under en kort tid och särskilt hur de reagerade vid återföreningen med vårdnadsgivaren. De primära anknytningsstilar som används vid forskning idag baseras på just dessa observationer. Denna metod, där barn under en kort stund skiljs från sin vårdnadsgivare, kallas för Strange Situation och resulterade i de tre anknytningsstilarna; trygg, otrygg/undvikande och otrygg/ambivalent. I Strange Situation var tryggt anknutna barn lätta att lugna och visade uppskattning för vårdnadsgivaren när denne återkom till barnet. Otryggt/ambivalent anknutna barn var inte lätta att lugna och fortsatte att visa ängslan även när vårdnadsgivaren kom tillbaka. Detta beteende tolkades i termer av att barnen fortfarande hade önskan om närhet men samtidigt ville straffa sin vårdnadsgivare för att de blivit lämnade ensamma. Barn som hade en otryggt/undvikande anknytningsstil visade ingen upprördhet när vårdnadsgivaren lämnade barnet ensamt och undvek kontakt med vårdnadsgivaren när denne återkom (Fox, Kimmerly, & Schafer, 1991).

Vuxenanknytning

Hazan och Shaver (1987, 1990) menar att en individs anknytningsstil håller i sig till vuxen ålder. En vuxen individs inre arbetsmodeller är även nära relaterade till hur individen tolkar minnen, upplevelser och målsättningar (Mikulincer, 1998).

Utforskande beteenden är något som följer individen över livet, från barndomen upp till vuxen ålder. Martin, Paetzold och Rholes (2010) menar att begreppet utforskande innehåller många arbetsrelaterade aktiviteter som utförs av olika anledningar beroende på vilken anknytningsstil individen har. Tryggt anknutna individer engagerar sig i utforskande beteenden (att våga ta risker och utveckla nya sociala relationer) med maximalt engagemang och tillfredsställelse. Lopez och Brennan (2000) menar att tryggt anknutna vuxna tenderar att ha mer förtroende för andra, något som baseras på deras tidigare minnen av positivt förtroendebaserat samspel. Individer med denna anknytning ser sin omvärld som en säker plats och de har lätt för att skapa flexibla och ömsesidiga relationer med en mängd olika människor. Detta gör att de gärna arbetar tillsammans med andra samtidigt som de även trivs med att arbeta självständigt (Simmons, Nelson, & Quick, 2003). Tryggt anknutna individer har hög prestationsförmåga (Simmons, Gooty, Nelson, & Little, 2009), hög nivå av arbetstillfredsställelse och är mer övertygade om att andra utvärderar dem positivt (Hazan & Shaver, 1990; Krauz, Bizman, & Braslavsky, 2001). Det har även påvisats att tryggt anknutna individer generellt sett innehar en högre utbildningsnivå än otryggt anknutna individer (Hazan & Shaver, 1990). Att ha en trygg anknytningsstil kan således relateras till många positiva utfall som är högst betydelsefulla för individen själv samt för individens arbetsplats.

Det har visat sig att skillnader mellan trygg anknytningsstil och otrygga anknytningsstilar även förekommer i vuxenlivet. Till skillnad från tryggt anknutna individer menar Mikulincer och Shaver (2007) att individer med otrygg/ambivalent och otrygg/undvikande anknytning visar lägre nivåer av organisatoriskt engagemang och spontant produktiva beteenden som innebär att utföra arbetsuppgifter utan påtryckning och krav. Vasquez, Durik och Hyde (2002) fann även att individer med otrygg anknytning i större utsträckning oroar sig över sitt familjeliv, kärleksrelationer och föräldraskap än individer med trygg anknytning.

Individer med otrygg/undvikande anknytningsstil närmar sig ofta sitt arbete tvångsmässigt eller som en distraktion från bristfälliga relationer. Dessa individer föredrar att arbeta ensamma, de använder även arbetet som ett sätt att undvika andra människor, relationer och sociala sammanhang. Individer med otrygg/undvikande anknytning har även en större benägenhet att bli arbetsnarkomaner (Hazan & Shaver, 1990). Arbetsnarkomaner spenderar

en ofantlig mängd tid på arbetet och de arbetar hårdare än vad som krävs för att tillgodose organisatoriska eller ekonomiska krav (Scott, Moore, & Miceli, 1997). Hazan och Shaver (1990) menar att detta kan kopplas till hur de otryggt/undvikande anknutna barnen betedde sig i Strange Situation, de utforskar inte med glädje, men de lägger all energi de har på det.

För individer med otrygg/ambivalent anknytning är det viktigt att bli socialt accepterade och de engagerar sig i utforskande beteenden som ett sätt att få godkännande från andra. Detta härstammar från dessa individers associationer av rädsla för att bli övergivna och ratade (Martin et al., 2010). Otryggt/ambivalent anknutna individer upplever mindre arbetstillfredsställelse, mer stress och riskerar i högre grad att bli utbrända (Gillath, Bunge, Shaver, Wendelken, & Mikulincer, 2005). Dessutom upplever de ofta att de inte blir uppskattade och förstådda på arbetsplatsen (Hazan & Shaver, 1990). Att inneha en otrygg anknytningsstil kan således leda till diverse negativa konsekvenser för individen i form av minskat välmående i såväl yrkes- som privatliv.

Enligt Feeney, Noller och Hanrahan (1994) har mätningar av vuxenanknytning visat på svårigheter när det gäller att skilja otrygg/undvikande och otrygg/ambivalent anknytningsstil åt. Svårigheterna består av att det kan finnas problem när det gäller att tolka och klassificera individer till dessa två otrygga anknytningsstilar. Håkanson och Tengström (1996) menar även att det är särskilt viktigt att kunna särskilja trygg och otrygg anknytningsstil åt då alla tillgängliga resultat inom vuxenanknytning visar på en tydlig skillnad mellan individer med trygg och otrygg anknytningsstil.

Inre och yttre motivation

Enligt Ryan och Deci (2000) innebär motivation att agera. En individ som inte känner någon kraft eller inspiration att handla kan därför karakteriseras som omotiverad, medan någon som är stimulerad eller inspirerad betraktas som motiverad. Individer har inte bara skilda mängder av motivation, de har även olika motivationsorienteringar. Motivationsorientering handlar om vilka bakomliggande faktorer som ligger till grund för en handling (Ryan & Deci, 2000).

Self-Determination theory (SDT) är en teori som innebär att olika typer av motivation ligger bakom mänskligt beteende. Den metateori som ligger bakom SDT poängterar vikten av människans utvecklade inre resurser för personlighetsutveckling och självreglering av beteenden. I teorin skiljs olika typer av motivation åt beroende på de skilda orsakerna som ger upphov till en viss handling (Ryan & Deci, 2000). Den mest grundläggande skillnaden är mellan inre och yttre motivation. Även om kombinationer av inre och yttre motivation är vanligt så är det huvudsakligen en av dessa typer av motivation som får en individ att utföra en viss uppgift (Amabile, 1997).

Inre motivation har både definierats i termer av att en uppgift är intressant i sig, men även utifrån tillfredsställelsen som en individ upplever av att vara inre motiverad för en uppgift (Ryan & Deci, 2000). Att inneha inre motivation i arbetet innebär att individen drivs av ett djupt intresse och engagemang, av nyfikenhet, njutning eller av en personlig känsla av utmaning. Till viss del kan en hög grad av inre motivation kompensera för en individs bristande kompetens i arbetet. En individ som är starkt inre motiverad använder sig troligen av kompetens erhållen från andra domäner, eller gör stora ansträngningar för att skaffa sig nödvändiga kunskaper inom den aktuella domänen (Amabile, 1997). Kooji, De Lange, Jansen och Dijkers (2011) menar att faktorer som kan bidra till inre motivation i arbetet är autonomi, prestation, utveckling, utmanande arbetsuppgifter, anställningstrygghet, ett intressant jobb och att arbeta med människor eller att hjälpa människor. Även om inre motivation är en viktig del av motivationen så är de flesta handlingar som en individ gör inte inre motiverade. Detta gäller särskilt efter barndomen när friheten att kunna vara inre motiverad förkortas av sociala

krav och roller som kräver att individen tar ansvar även för uppgifter som inte är inre motiverande. Forskning visar att upplevelser och prestationsförmåga kan skilja sig mycket åt beroende på om man betar sig av inre eller yttre orsaker (Guay, Vallerand, & Blanchard, 2000).

Yttre motivation rör allt instrumentellt beteende. En individ med en instrumentell inställning ser arbetet framförallt som ett medel att uppnå mål bortsett från själva arbetssituationen (Theanderson, 2000). Amabile (1997) menar att mål bortsett från arbetet i sig exempelvis kan vara att erhålla en utlovad belöning eller att nå en deadline. Den främsta anledningen till att individer utför yttre motiverade beteenden är troligtvis att de värderas av signifikanta andra till vilka individen känner, eller vill känna, samhörighet till. Detta oavsett om det gäller familjen, vänner eller samhället. Enligt Kooji et al. (2011) kan faktorer som bidrar till yttre motivation i arbetet vara lön, förmåner, befordran, erkännande och status.

I SDT beskrivs olika former av yttre motivation. En form av yttre motivation är extern reglering. Vid extern reglering motiveras individen av yttre krav och av andra individer i sin omgivning. De kan även motiveras av möjligheten att erhålla en belöning. Extern reglering är även den motivationsorientering där individer upplever lägst grad av autonomi och är därför den motivationsorientering som kontrasterar mest med inre motivation (Ryan & Deci, 2000). En annan form av yttre motivation är identifierad reglering som är en mer autonom motivationsorientering än extern reglering. Identifierad reglering inträffar när ett beteende eller aktivitet värderas och uppfattas som att individen har valt det själv (Vallerand, 1997). Individen har här identifierat ett beteendes personliga värde och därför accepteras dess reglering som sin egen och som en del av sig själv (Ryan & Deci, 2000). Individen behöver inte uppfatta beteendet eller aktiviteten som tilltalande men utför den på grund av att det ger något individen eftertraktar. Identifierad reglering har påvisats likna den inre motivationen. Individer som innehar någon av dessa motivationsorienteringar associeras med positiva utfall så som att de i högre grad anstränger sig och är mer koncentrerade i vad de gör (Vallerand, 1997).

I SDT finns även en motivationsorientering kallad amotivation (Abramson, Seligman, & Teasdale, 1978), detta är ett tillstånd där individen bokstavligen är utan motivation för en aktivitet. Teoretiskt sett finns det flera källor av amotivation med olika konsekvenser. En individ kan bli amotiverad om denne känner sig inkompetent att utföra en aktivitet eller om aktiviteten inte leder till ett önskvärt resultat (Pelletier, Dion, Tuson, & Green-Demers, 1999). Individen kan även känna att handlingen inte har något värde, varken instrumentellt eller internt och därför bli amotiverad (Ryan & Deci, 2003).

Anknytningsteori och motivationsteorier är centrala för att förstå mänsklig utveckling och mänskliga prestationer. Dessa teorier kan relateras till varandra i det att de prestationer en individ utför återspeglar vilken kvalité individen hade på anknytningsrelationen med vårdnadsgivaren. Motivation är ett mångfasetterat fenomen som har sina rötter i individens tidiga barndomsupplevelser och nuvarande familjära umgänge. Den motivationsorientering som förknippas mest med anknytning är den inre motivationen (Chow, 2006). I barndomen är inre motivation observerbart som utforskande beteenden och anknytningsteoretiker anser att den inre motivationen är mest uppenbar när barnet är säkert anknuten till en vårdnadsgivare. Studier av mödrar och barn har visat att barn som både är tryggt anknutna och autonoma uppvisar mer utforskande beteenden i barndomen. En hypotes i SDT är att en liknande dynamik inträffar i kontexter över livet, med inre motivation mer troligt att utvecklas i kontexter som kännetecknas av en känsla av trygghet och samhörighet (Ryan & Deci, 2000).

Faktorer som kan predicera individens motivation i arbetslivet

Många faktorer kan bidra till huruvida en individ agerar utifrån inre eller yttre orsaker, till exempel kön, ålder och utbildningsgrad. De flesta studier som utförts på motivation i arbetslivet är begränsade till vissa länder eller till och med till vissa organisationer. Som en konsekvens av detta rapporterar olika studier skilda och ibland motstridiga resultat när det kommer till vilka faktorer som bidrar till motivation i arbetslivet (Eskildsen, Kristensen, & Westlund, 2004).

Ålder är en faktor som i hög grad visat på skilda resultat i studier av vad som bidrar till inre och yttre motivation. Eskildsen et al. (2004) menar att ju äldre individerna är desto högre inre motivation. I en studie utifrån Kooji et al. (2011) framkom det dock att yngre arbetstagare prioriterar utvecklingsmöjligheter och att yngre arbetstagare visar större intresse och engagemang för arbetsuppgifter än äldre arbetstagare. Då yngre individer visar större intresse och engagemang i arbetet än äldre kan detta tolkas som att yngre arbetstagare innehar högre inre motivation och äldre högre yttre motivation. Theandersson (2000) menar dock att även äldre individer innehar inre motivation då de prioriterar anställningstrygghet och att arbetet ska ha ett värde för andra människor. Att yngre och äldre arbetstagare prioriterar olika faktorer i arbetet kan bero på att grundvärderingarna skiljer sig åt mellan generationerna (Theandersson, 2000).

Eskildsen et al. (2004) menar att högutbildade individer har höga nivåer av inre motivation. Annan forskning tyder dock på att utbildningsnivå inte hänger samman med höga nivåer av inre motivation (Howard & Frink, 1996). En anledningen till att högutbildade individer har höga nivåer av inre motivation skulle kunna bero på att de har mer varierande och utmanande arbetsuppgifter, något som kan motivera dem. Forskning antyder även att en instrumentell inställning är vanligare bland lågutbildade arbetare än högutbildade tjänstemän, då individen via sin utbildning förvärvar normer som framhåller arbetets egenvärde (Theandersson, 2000).

Forskning utifrån Eskildsen et al. (2004) visar att det inte finns några skillnader i upplevd arbetstillfredsställelse mellan män och kvinnor, däremot en tendens till att kvinnor har högre inre motivation till arbetet än män. I en studie utförd av Theandersson (2000) framkom att män har en mer instrumentell inställning till arbetet och att de i högre utsträckning betonar lön och avancemang. Detta kan tolkas som att män i större utsträckning har yttre motivation i arbetslivet än kvinnor. Kvinnor har istället en mer icke-instrumentell inställning till arbetet. De betonar i högre grad den sociala gemenskapen, möjlighet till lärande och arbetets värde, vilket kan tolkas som att kvinnor i större utsträckning har inre motivation i arbetslivet. Könsspecifika kulturskillnader kan vara faktorer som ligger till grund för män och kvinnors varierande inställning till arbetet då de olika könen redan i barndomen socialiseras på olika sätt (Theandersson, 2000).

Syfte

Det övervägande syftet var att undersöka om en individs anknytningsstil kan relateras till individens inre och yttre motivation i arbetet. Ett ytterligare syfte var att studera inverkan av kön, ålder, utbildning och/eller civilstånd på denna relation.

Det finns en betydande mängd forskning gällande den tidiga anknytningens betydelse för individens förhållningssätt till sin omvärld. Dock finns det mycket begränsad forskning om hur individens anknytningsstil är relaterat till dennes arbetsrelaterade beteende (Harms, 2011) och i synnerhet liten forskning gällande anknytningens relation med arbetsrelaterad motivation.

Hypotes 1: Individer med trygg anknytning har större inre motivation i arbetslivet än individer med otrygg anknytning.

Hypotes 2: Individer med otrygg anknytning har i större utsträckning yttre motivation i arbetslivet än individer med trygg anknytning.

Frågeställning: Hur stor del av variationen i en individs motivation i arbetslivet kan förklaras av anknytningsstil, kön, ålder, utbildning och/eller civilstånd?

Metod

Deltagare

Sammantaget samlades 145 enkäter in från sju olika företag aktiva inom följande områden: administration, skola, transport, industri, vård, restaurang samt IT. Två av enkäterna förkastades då större delen av frågorna inte var besvarade. Deltagarna kom att utgöras av 143 arbetstagare varav 92 var män (64%) och 51 var kvinnor (36%). Åldersfördelningen varierade från 19 till 65 år ($M = 43.5$, $SD = 11.9$). Deltagarna kom i t-testerna för oberoende mätningar att utgöras av 138 arbetstagare varav 89 klassificerades som tryggt anknutna och 49 klassificerades som otryggt anknutna. Då fem individer inte kunde klassificeras till varken trygg eller otrygg anknytningsstil exkluderades dessa från t-testerna. Då undersökningen var frivillig gavs ingen kompensation till deltagarna.

Material

Studien genomfördes med hjälp av enkäter med bundna svarsalternativ. Enkäten inleddes med bakgrundsfrågor gällande deltagarens ålder, kön, civilstånd, utbildning och arbetsplats. Enkäten delades in i två huvudkategorier; vuxenanknytning och motivation i arbetslivet.

Vuxenanknytning. Vuxenanknytning mättes med instrumentet *Attachment Style Questionnaire* (ASQ) som grundar sig på anknytningsteori. Detta är ett instrument som mäter en individs anknytningsstil dimensionellt och inte kategoriskt. ASQ är konstruerat av Feeney, Noller och Hanrahan (1994) och översattes från engelska till svenska genom en studie utförd av Håkanson och Tengström (1996). ASQ utvecklades för att kunna undersöka individuella skillnader i anknytningsstilar. Tidigare självskattningsformulär gällande anknytningsstil kräver ofta att individen har haft en kärleksrelation att relatera till, något som inte är nödvändigt vid användandet av ASQ (Feeney et al., 1994). ASQ är indelad i fem olika delskalor där en delskala mäter trygg anknytning (tillit), två delskalor mäter otrygg/undvikande anknytning (distans och sakorientering) och två delskalor mäter otrygg/ambivalent anknytning (relationsfixering och bifallsbehov).

Originalversionen av ASQ har visat på god validitet och reliabilitet (Feeney et al., 1994). God överensstämmelse och bibehållen reliabilitet samt validitet har även påvisats mellan originalversionen och den svenska versionen av ASQ (Håkanson & Tengström, 1996). Cronbach alfa för delskalorna av den svenska versionen av ASQ översatt av Håkanson och Tengström (1996) ligger mellan .71-.84. Cronbach alfa för delskalorna i denna undersökning är för tillit .78, distans .78, sakorientering .75, bifallsbehov .78 samt relationsfixering .72.

Instrumentet bestod av 40 frågor och baserades på en sexgradig Likertskala där svarsalternativen gick från 1) ”Fullständigt oense”, 2) ”Ganska oense”, 3) ”Lite oense”, 4) ”Instämmer lite”, 5) ”Instämmer ganska mycket” till 6) ”Instämmer fullständigt”. Exempel på fråga som mätte trygg anknytning var ”I stort sett är jag en person värd att lära känna”. Exempel på fråga som mätte otrygg/undvikande anknytning var ”Jag litat hellre på mig själv än till andra människor”. Exempel på fråga som mätte otrygg/ambivalent anknytning var ”Jag oroar mig för att andra inte skall bry sig lika mycket om mig som jag bryr mig om dem”. Index beräknades med hjälp av medelvärdet för respektive anknytningsstil; trygg, otrygg/ambivalent och otrygg/undvikande. ASQ är avsedd att fungera som en oberoende variabel.

Motivation i arbetslivet. Motivation i arbetslivet mättes med instrumentet *The Situational Motivational Scale* (SIMS). Då tidigare instrument varken omfattat yttre motivation eller amotivation utvecklades SIMS för att ta hänsyn till detta. Genom detta kan SIMS nu mäta de faktorer som finns inom SDT. SIMS mäter en individs engagemang samt sätt att agera och reagera vid genomförandet av en aktivitet (Guay et al., 2000).

Författarna valde att själva översätta instrumentets övergripande frågeställning i enlighet med studiens syfte. Den ursprungliga frågeställningen lød ”Varför ägnar du dig för närvarande åt denna aktivitet?” och ändrades till ”Varför ägnar du dig för närvarande åt ditt arbete?”. I övrigt användes en svensk översättning av instrumentet vid studien vilken erhöles av Karlsson och Salim (2011). Den svenska översättningen av SIMS bedömdes överensstämma väl med den engelska originalversionen då översättningen genomfördes utav en individ som talade flytande svenska samt engelska.

SIMS är indelad i fyra delskalor som mäter inre motivation, identifierad reglering, extern reglering samt amotivation. Då amotivation varken kan betraktas som inre eller yttre motivation är den inte relevant för studiens syfte och behandlas därför inte i analyserna. SIMS är ett välvaliderat mätinstrument som har visat på tillfredställande inre konsistens på de fyra olika delskalorna (Guay et al., 2000). Cronbach alfa för originalversionen av SIMS ligger mellan .77-.95. Cronbach alfa för delskalorna i denna undersökning är för inre motivation .88, identifierad reglering .67, extern reglering .74 samt amotivation .82.

SIMS innehåller 16 items varav varje item berör påståenden om varför en individ utför en viss aktivitet, i den aktuella studiens fall varför individen utför sitt arbete. Instrumentet består av en sjugradig Likertskala där svarsalternativen gick från 1) ”Stämmer inte alls”, 2) ”Stämmer väldigt lite”, 3) ”Stämmer lite”, 4) ”Stämmer ungefär”, 5) ”Stämmer tillräckligt”, 6) ”Stämmer mycket” till 7) ”Stämmer precis”. Exempel på påstående som mätte inre motivation var ”Därför att jag tycker att mitt arbete är intressant”. Exempel på påstående som mätte identifierad reglering var ”Därför att jag gör det för mitt eget bästa”. Exempel på påstående som mätte extern reglering var ”Därför att jag inte har något val”. Exempel på påstående som mätte amotivation var ”Det finns kanske en bra anledning att vara engagerad i mitt arbete, men jag personligen ser ingen”. Index beräknades med hjälp av medelvärdet för respektive motivationsorientering; inre motivation, identifierad reglering, extern reglering samt amotivation. SIMS är avsedd att fungera som en beroende variabel.

Procedur

Genom ett tillgänglighetsurval kontaktades sju olika företag i en medelstor stad i Sverige, varav en individ på varje företag agerade kontaktperson. Genom kontaktpersonen fick cheferna på respektive företag möjlighet att granska enkäten och informerades samtidigt om studiens syfte, att deltagandet var frivilligt och att deltagarna när som helst hade möjlighet att

avbryta sin medverkan. Vidare informerades de om att uppgifter som lämnades skulle behandlas anonymt. Samtliga chefer godkände därefter företagets medverkan. Författarna lämnade enkäterna tillsammans med en insamlingsbox till respektive arbetsplats gemensamma samlingsrum. De anställda hade en vecka på sig att besvara enkäterna som därefter samlades in av författarna. Med enkäten bifogades ett missivbrev där deltagarna informerades om vilka författarna var, studiens syfte, beräknad tidsåtgång och de forskningsetiska reglerna beskrivna utifrån Vetenskapsrådet (2002). Här klargjordes att deltagarnas medverkan var helt frivillig, att deltagandet när som helst kunde avbrytas, att det insamlade datamaterialet enbart kommer att nyttjas i forskningssyfte samt att datamaterialet kommer att behandlas anonymt. Kontaktuppgifter med författarnas namn och e-postadresser bifogades missivbrevet då deltagarna gavs möjlighet att få svar på eventuella frågor eller funderingar gällande studien.

Databearbetning

I manualen för ASQ angavs att de olika anknytningsstilarna skulle betraktas som dimensionella och ge en individuell anknytningsprofil för respektive deltagare. Då anknytningsstil är ett flerdimensionellt begrepp och en och samma individ kan vara mer eller mindre tryggt och otryggt anknuten användes medianen för att kunna klassificera individen till att antingen vara tryggt eller otryggt anknuten, något som var nödvändigt för att genomföra studien. För att storleksmässigt få mer jämförbara grupper slogs de två otrygga grupperna samman till en otrygg grupp. Att de två otrygga grupperna slogs samman har även sin grund i att det är viktigt att kunna fastställa om individen har en trygg eller otrygg anknytningsstil. Distinktionen är betydelsefull då en väsentlig mängd resultat i forskningen av vuxenanknytning har visat att det finns en bestående grupp av tryggt anknutna individer som tydligt särskiljer sig från individer med otrygg anknytningsstil (Håkanson & Tengström, 1997).

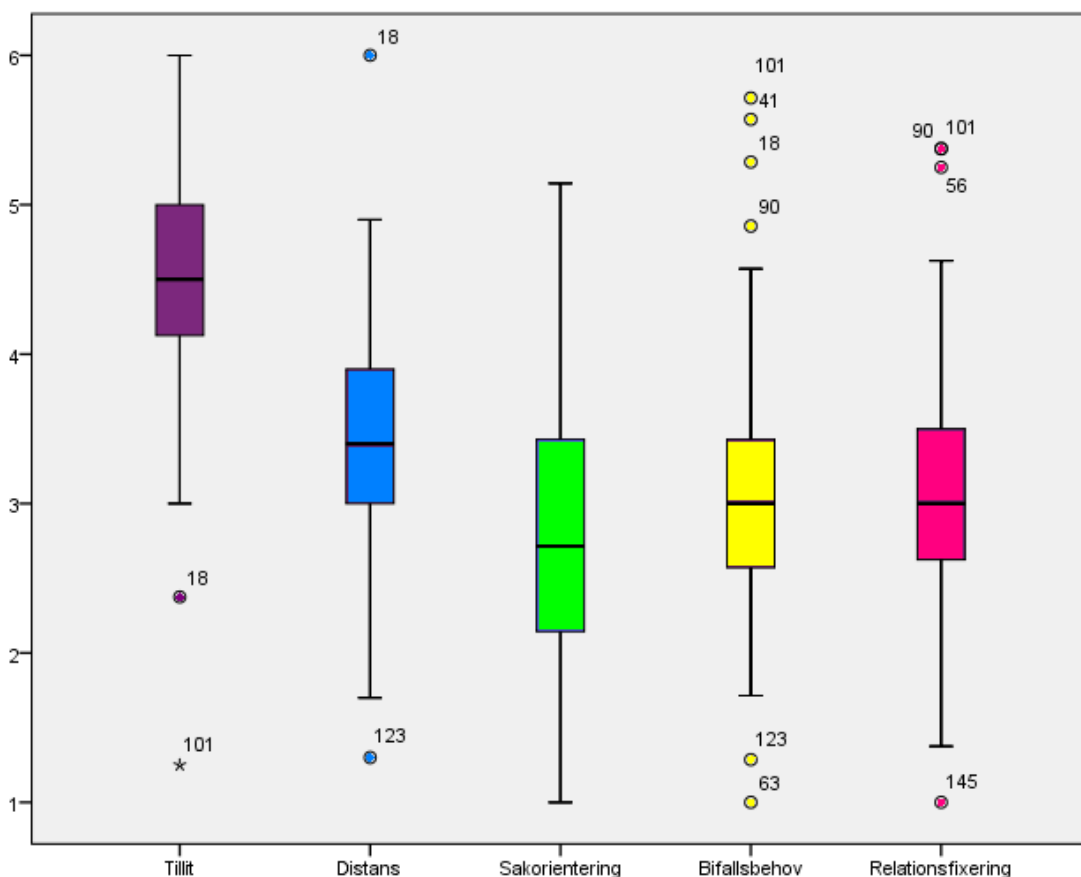
Medianen för trygg anknytningsstil var 4.5, medianen för otrygg/undvikande anknytningsstil var 3.12 samt medianen för otrygg/ambivalent anknytningsstil var 3. Individer vars median var över 4.5 på tillitsskalan kategoriserades som tryggt anknutna. Individer vars median var över 3.12 på skalan för otrygg/undvikande anknytningsstil eller över 3 på otrygg/ambivalent anknytningsstil kategoriserades som otryggt anknutna. Om individen hade en median över 4.5 på trygg anknytningsstil, över 3.12 på otrygg/undvikande anknytningsstil samt över 3 på otrygg/ambivalent anknytningsstil kategoriserades individen till den anknytningsstil där individens median var högst. De individer som inte kunde kategoriseras in i någon av anknytningsstilarna behandlades som bortfall. Detta bortfall utgjordes av fem individer vilket resulterade i att 138 deltagare inkluderades i t-testerna.

Variabeln civilstånd dikotomiserades till att bestå av två kategorier; individer som ej lever i en parrelation och individer som lever i en parrelation. Denna kategorisering genomfördes då det var denna distinktion som ansågs vara relevant för studien. Även variabeln utbildning dikotomiserades till att bestå av två kategorier; individer utan högskoleutbildning och individer med högskoleutbildning. Författarna genomförde den aktuella distinktionen och ansåg den betydelsefull då de flesta individer i studien hade minst gymnasiekompetens.

Resultat

En grafisk presentation i form av en boxplot visar fördelningen av datamaterialet som erhöles för varje delskala av anknytning (Figur 1). Tre t-test för oberoende mätningar genomfördes

för att visa på hur trygg och otrygg anknytningsstil eventuellt skiljer sig åt i fråga om motivation i arbetslivet. För att visa på vilka faktorer som korrelerade med motivation i arbetslivet genomfördes en korrelationsanalys med elva faktorer: kön, ålder, civilstånd, utbildning, inre motivation, identifierad reglering, extern reglering, amotivation, trygg anknytningsstil, otrygg/undvikande anknytningsstil samt otrygg/ambivalent anknytningsstil (se Tabell 1). För att beskriva vilka av de olika variablerna som eventuellt kunde predicera inre och yttre motivation i arbetslivet genomfördes tre stycken separata multipla regressionsanalyser (en för inre motivation, en för identifierad reglering samt en för extern reglering) med analysmetoden Enter. Hur stor varians de olika variablerna förklarade på inre motivation framgår av Tabell 2. Hur stor varians variablerna förklarade på extern reglering framgår av Tabell 3 och den förklarade variansen på identifierad reglering framgår av Tabell 4.

Figur 1. Boxplot över alla delskalor för anknytningsstilar

De olika boxplottarna (Figur 1) visar fördelningen av data hos deltagarna för de olika delskalorna (tillit, distans, sakorientering, bifallsbehov och relationsfixering) som bildar anknytningsstilar. Varje boxplot visar det högsta och lägsta värdet för respektive delskala. Medianen symboliseras genom den vågräta linjen i varje box och varje box representerar 50% av fördelningen. Outliers är värden som skiljer sig genom att antingen ligga mycket högre eller mycket lägre än resterande data. Outliers symboliseras genom små cirklar med nummer, dessa representerar enkätens id-nummer (Pallant, 2010). Outliers återfanns i samtliga delskalor förutom delskalan för sakorientering. Den största andelen av outliers påträffades i delskalan bifallsbehov. Ett extremvärde (*) återfanns i tillitsskalan, detta innebär att värdet

befinner sig mer än tre boxlängder från tillitsboxens nedersta kant. För att kunna bevara urvalets storlek inkluderades även datamaterialet för de individer som inte befann sig inom respektive boxplot.

Hur individer med olika anknytningsstil skiljer sig åt avseende inre och yttre motivation i arbetslivet

För att storleksmässigt få mer jämförbara grupper slogs delskalorna för otrygg/undvikande samt otrygg/ambivalent anknytningsstil samman till gruppen otrygg anknytningsstil. Detta resulterade i att gruppen tryggt anknutna individer jämfördes med gruppen otryggt anknutna individer. Resultatet av t-testet gällande inre motivation visade att det fanns en signifikant skillnad mellan tryggt anknutna individer ($M = 5.30$, $SD = 1.10$) och otryggt anknutna individer ($M = 4.69$, $SD = 1.06$), $t(136) = 3.15$, $p = .002$, $\eta^2 = .07$, vilket anses vara en medelstor skillnad (Pallant, 2010). Genom respektive gruppers medelvärden framgår att tryggt anknutna individer har en högre grad av inre motivation än otryggt anknutna individer. Någon signifikant skillnad återfanns dock inte mellan tryggt anknutna individer ($M = 3.86$, $SD = 1.48$) och otryggt anknutna individer ($M = 4.28$, $SD = 1.07$), $t(126) = -1.93$, $p = .055$ avseende extern reglering. Medelvärdena för de olika grupperna visade dock att de otryggt anknutna individerna hade högre extern reglering än de tryggt anknutna individerna. Då Levene's test för extern reglering var signifikant och spridningen inom grupperna inte var densamma fick andra raden "Equal variances not assumed" i t-testet följas. Resultatet av t-testet för identifierad reglering visade en signifikant skillnad mellan tryggt anknutna individer ($M = 5.43$, $SD = .92$) och otryggt anknutna individer ($M = 4.98$, $SD = .83$), $t(136) = 2.85$, $p = .005$, $\eta^2 = .06$, vilket även det anses vara en medelstor skillnad (Pallant, 2010). Genom respektive gruppers medelvärden framgår att tryggt anknutna individer har högre identifierad reglering än otryggt anknutna individer. Sammanfattningsvis fanns det en signifikant skillnad mellan individer med trygg anknytningsstil respektive otrygg anknytningsstil gällande inre motivation och identifierad reglering, dock inte för extern reglering.

Samband mellan variablerna

För att undersöka sambanden mellan de olika variablerna användes Pearson korrelation (se Tabell 1). Resultatet visade en negativ signifikant korrelation mellan ålder och inre motivation, vilket innebär att yngre individer har högre grad av inre motivation. En signifikant korrelation återfanns även mellan en individs ålder och extern reglering, vilket innebär att äldre individer har högre grad av extern reglering.

Kön korrelerade med alla undersökta motivationstyper. En signifikant korrelation fanns mellan kvinnor och inre motivation samt identifierad reglering. En negativ signifikant korrelation fanns mellan män och extern reglering. Med andra ord är kvinnor mer inre motiverade och har högre identifierad reglering än män. Män har istället högre grad av extern reglering än kvinnor.

En signifikant korrelation återfanns mellan individer med högskoleutbildning och inre motivation. Detta innebär att individer med högskoleutbildning har högre grad av inre motivation än individer utan högskoleutbildning. Individer utan högskoleutbildning korrelerade istället med extern reglering, vilket var ett negativt signifikant samband. Detta innebär att individer utan högskoleutbildning i högre grad har extern reglering.

Mellan trygg anknytningsstil och inre motivation återfanns en signifikant korrelation, med detta menas att individer med trygg anknytningsstil har högre inre motivation.

Otrygg/undvikande och otrygg/ambivalent anknytningsstil korrelerade istället med extern reglering och båda var statistiskt signifikanta. Med detta menas att ju högre grad av otrygg/undvikande eller otrygg/ambivalent anknytningsstil en individ har desto högre grad av extern reglering.

Identifierad reglering var den enda motivationsorientering som korrelerade med civilstånd, vilket var en negativ signifikant korrelation. Med andra ord har ensamstående individer högre grad av identifierad reglering än individer som lever i en parrelation.

De variabler som utifrån korrelationsanalysen valdes ut för vidare bearbetning var för inre motivation; kön, ålder, utbildning, trygg anknytning samt otrygg/undvikande anknytning. För extern reglering var det kön, ålder, utbildning, otrygg/undvikande samt otrygg/ambivalent anknytning samt för identifierad reglering kön, ålder, civilstånd och trygg anknytning. Alla de utvalda variablerna visade en signifikant korrelation med respektive motivationsorientering.

Tabell 1.
 Pearsonkorrelationer mellan oberoende och beroende variabler
 (n = 143)

Variabel	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	M	SD
1. Kön												-	-
2. Ålder	.04											43.52	12.00
3. Civilstånd	.02	.36**										-	-
4. Utbildning	.42**	.06	.13									-	-
5. Inre mot.	.24**	-.24**	-.12	.20*	.88							5.04	1.15
6. Ident.reg.	.16*	-.21*	-.18*	.12	.73**	.67						5.25	.91
7. Extern reg.	-.25**	.18*	.00	-.27**	-.34**	-.12	.74					3.99	1.35
8. Amotivation	-.21*	.34**	.16	-.21*	-.70**	-.59**	.46**	.82				2.36	1.20
9. Trygg ankn.	.17*	-.01	-.08	.22**	.25**	.22**	-.15	-.15	.78			4.49	.64
10.Otrygg/und.	.39**	.10	-.00	-.30**	-.22**	-.12	.43**	.27**	-.53**	.84		3.18	.65
11.Otrygg/amb.	.03	-.04	-.07	-.20*	-.10	-.04	.23**	.18*	-.57**	.45**	.85	3.06	.69

Not. * $p < .05$, ** $p < .01$ Inre mot = Inre motivation, Ident.reg = Identifierad reglering, Extern reg. = Extern reglering, Trygg ankn. = Trygg anknytningsstil, Otrygg/und. = Otrygg/undvikande anknytningsstil, Otrygg/amb. = Otrygg/ambivalent anknytningsstil. Kön 0 = Man, 1 = Kvinna, Civilstånd 0 = Ej parrelation, 1 = Parrelation, Utbildning 0 = Icke-högskoleutbildning, 1 = Högskoleutbildning. Cronbach's alfa i diagonalen.

Faktorer som predicerar individens motivation i arbetslivet

Med korrelationsanalysen som grund utfördes tre regressionsanalyser för att studera betydelsen av anknytningsstil, kön, ålder, utbildning och/eller civilstånd för respektive motivationsorientering (inre motivation, extern reglering och identifierad reglering). Hur stor varians de olika variablerna förklarade på inre motivation framgår av Tabell 2. Modellen förklarade tillsammans 17% av variansen av de faktorer som mäter deltagarnas inre motivation. Den variabel som hade högst beta värde och främst förklarade den inre motivationen var ålder och var även statistiskt signifikant. Detta innebär att yngre individer har högre grad av inre motivation än äldre. Trygg anknytningsstil var den näst största prediktorn och var även den signifikant, vilket betyder att en trygg anknytningsstil inverkar på den inre motivationen. Modellen var i sin helhet statistiskt signifikant ($F_{5, 133} = 5.20, p < .001$).

Tabell 2.

Multipel linjär regressionsanalys med inre motivation som beroende variabel

Variabel	<i>b</i> *	95 % CI
Kön	.17	[-.03, .85]
Ålder	-.25**	[-.04, -.01]
Utbildning	.10	[-.20, .68]
Trygg ankn.	.20*	[.03, .70]
Otrygg und.	.01	[-.34, .38]
R^2	.17	
<i>F</i>	5.2**	

Not. * $p < .05$ ** $p < .01$ Trygg ank. = Trygg anknytningsstil, Otrygg/und. = Otrygg/undvikande anknytningsstil, Kön 0 = Man, 1 = Kvinna, Utbildning 0 = Icke högskoleutbildning, 1 = Högskoleutbildning

Hur stor varians de olika variablerna förklarade på extern reglering framgår av Tabell 3. Modellen förklarade tillsammans 24% av variansen av de faktorer som mäter deltagarnas externa reglering. Den variabel som hade högst beta värde och främst förklarade extern reglering var otrygg/undvikande anknytningsstil och var även statistiskt signifikant. Med andra ord innebär det att en individ som är otrygg/undvikande anknuten har högre extern reglering än individer med trygg och otrygg/ambivalent anknytningsstil. Ålder var den näst största signifikanta prediktorn vilket innebär att äldre individer har högre grad av extern reglering än yngre. Modellen var i sin helhet statistiskt signifikant ($F_{5, 133} = 7.88, p < .001$).

Tabell 3.

Multipel linjär regressionsanalys med extern reglering som beroende variabel

Variabel	<i>b</i> *	95 % CI
Kön	-.08	[-.74, .31]
Ålder	.16*	[.00, .04]
Utbildning	-.14	[-.89, .11]
Otrygg/und.	.31**	[.25, 1.06]
Otrygg/amb.	.07	[-.22, .49]
<i>R</i> ²	.24	
<i>F</i>	7.88	

Not. *p<.05, **p<.01 Otrygg/und. = Otrygg/undvikande anknytningsstil, Otrygg/amb. = Otrygg/ambivalent anknytningsstil, Kön 0 = Man, 1 = Kvinna, Utbildning 0 = Icke högskoleutbildning, 1 = Högskoleutbildning.

Hur stor varians de olika variablerna förklarade på identifierad reglering framgår av Tabell 4. Modellen förklarade tillsammans 12% av variansen av de faktorer som mäter deltagarnas identifierade reglering. Den variabel som hade högst beta värde och främst förklarade identifierad reglering var trygg anknytningsstil och var även statistiskt signifikant. Detta innebär att en individ som har trygg anknytningsstil har högre identifierad reglering än individer med otrygg/undvikande och otrygg/ambivalent anknytningsstil. Ålder var den näst största signifikanta prediktorn vilket innebär att yngre individer har högre grad av identifierad reglering än äldre. Modellen var i sin helhet statistiskt signifikant ($F_{4, 140} = 4.71, p < .001$).

Tabell 4.

Multipel linjär regressionsanalys med identifierad reglering som beroende variabel

Variabel	<i>b</i> *	95 % CI
Kön	.14	[-.04, .57]
Ålder	-.18*	[-.03, -.00]
Civilstånd	-.11	[-.64, .14]
Trygg ankn.	.19*	[.03, .49]
<i>R</i> ²	.12	
<i>F</i>	4.71	

Not. *p<.05 Trygg ankn. = Trygg anknytningsstil, Kön 0 = Man, 1 = Kvinna, Civilstånd 0 = Ej parrelation, 1 = Parrelation.

Diskussion

Resultatet visade på en signifikant skillnad mellan individer med trygg och otrygg anknytningsstil gällande motivationstyperna inre motivation och identifierad reglering. Detta ger stöd för studiens första hypotes. Ingen signifikant skillnad återfanns dock mellan individer med trygg och otrygg anknytningsstil gällande extern reglering. Detta medför att studiens andra hypotes förkastas.

Individer med trygg anknytning var i högre grad inre motiverade i arbetet än individer med en otrygg anknytning. Tryggt anknutna individer visade sig även i större utsträckning ha

identifierad reglering i arbetet än otryggt anknutna individer. Dessa individer kan således både inneha inre och yttre motivation i arbetet. En individ med inre motivation upplever att arbetet i sig självt har ett värde och individen drivs av ett inneboende engagemang (Amabile, 1997). Tryggt anknutna individer ser på världen som en trygg och säker plats (Simmons, et al., 2003) vilket Ryan och Deci (2000) menar skulle kunna bidra till ökad utveckling av inre motivation hos individen. Tryggt anknutna individer är även i högre utsträckning prestationsinriktade (Simmons, et al., 2009) och engagerade (Martin et al., 2010) vilket även är begrepp som kan kopplas till inre motivation. Att individer med trygg anknytningsstil även har yttre motivation i arbetet behöver inte uppfattas som förvånande då en större del av en individs handlingar utförs genom yttre motivation (Guay et al., 2000). En möjlig tolkning är att individer med trygg anknytning inte enbart kan utföra handlingar och arbetsuppgifter av vilja (inre motivation), utan upplever att de måste utföra vissa handlingar och arbetsuppgifter (yttre motivation) på grund av omgivningens krav.

När det gäller extern reglering förefaller individer med otrygg anknytning ha en högre extern reglering än tryggt anknutna individer, skillnaden var dock inte signifikant. Då en tendens fanns till att otryggt anknutna individer hade högre extern reglering kan detta kopplas till de otryggt anknutna individernas arbetsrelaterade beteenden då de bland annat använder arbetet som ett sätt att undvika människor, relationer och sociala sammanhang (Hazan & Shaver, 1990). De använder även arbetet som ett sätt att få godkännande från andra (Martin et al., 2010). Deras drivkrafter i att få godkännande från andra kan tänkas vara en konsekvens av brister i tidigt förtroendebaserat samspel. De skulle därför kunna tänkas vilja kompensera för dessa brister genom att sträva efter att bli accepterade av andra. Att sträva efter något bortom arbetet i sig är något som kännetecknar den yttre motivationen.

Resultatet av studiens frågeställning visade att variablerna anknytningsstil, kön, ålder, utbildning och/eller civilstånd inte hade någon större inverkan på de olika motivationsorienteringarna i arbetslivet.

Ålder var den enskilt största bidragande signifikanta faktorn att förklara inre motivation och visade att yngre arbetstagare hade högre inre motivation än äldre arbetstagare. Detta går emot Eskildsen et al. (2004) studie som menar att ju högre ålder en individ har desto mer inre motiverad är individen. En tänkbar tolkning av detta resultat kan vara att yngre individer ser på sitt arbete med intresse och engagemang och som ett sätt att utvecklas. Äldre individer som befunnit sig på arbetsmarknaden under en längre tid behöver inte uppfatta sitt arbete lika intresseväckande och utvecklande som de yngre arbetstagarna. En annan signifikant faktor som till stor del bidrog till inre motivation var trygg anknytningsstil. Att ha en trygg anknytningsstil kan redan i barndomen kopplas samman med inre motivation och tar sig då uttryck i utforskande beteenden (Chow, 2006). I vuxen ålder karaktäriseras inre motivation bland annat av autonomi, utveckling och utmanande arbetsuppgifter (Kooji et al., 2011). Detta skulle kunna ta sig uttryck i att tryggt anknutna individer hänger sig åt mer explorativa och risktagande beteenden då dessa individer sedan barndomen har inre arbetsmodeller som hjälper dem att tro på sig själva och sin omgivning. Detta förtroende utgör en stabil grund från vilken individen kan känna tillfredsställelse samt entusiasm i vad de tar sig an. I enlighet med forskning utifrån Eskildsen et al. (2004) visar studiens resultat att kvinnor har en tendens att vara mer inre motiverade än män, ett samband som dock inte var signifikant. Detta överensstämmer med forskning utifrån Theandersson (2000) som menar att kvinnor har en mer icke-instrumentell inställning till arbetet vilket innebär att de anser att arbetet har ett värde i sig själv och betonar arbetets art och innehåll. Ytterligare en tendens till signifikant resultat som är i linje med Eskildsen et al. (2004) forskning är att högutbildade individer har en högre grad av inre motivation än individer utan högskoleutbildning. Denna tendens skulle kunna förklaras utifrån att högskoleutbildade individer i större utsträckning har haft möjlighet att erhålla ett arbete som verkligen intresserar och engagerar dem.

Den signifikanta faktor som främst bidrog till extern reglering var enligt regressionsanalysen otrygg/undvikande anknytningsstil följt av ålder. Extern reglering sker när en individ utför en handling för att erhålla belöningar eller för att tillmötesgå omgivningens krav (Ryan & Deci, 2000). En anledning till att otrygg/undvikande anknutna individer främst innehar extern reglering kan vara att de ständigt strävar efter belöningar eller att tillgodose krav, vilket även skulle kunna vara bidragande orsaker till att de i större utsträckning utvecklas till att bli arbetsnarkomaner. En annan bidragande orsak till att dessa individer i högre grad utvecklas till att bli arbetsnarkomaner skulle kunna vara att de på grund av att de undviker sociala sammanhang och relationer då har mer tid och kraft att lägga på arbetet. Ålder var den näst största signifikanta faktorn som bidrog till extern reglering. Resultatet visade att äldre individer har högre grad av extern reglering än yngre individer. Detta är i linje med studiens tidigare resultat gällande att yngre individer har högre grad av inre motivation än äldre individer. Då extern reglering och inre motivation är de motivationsorienteringar som kontrasterar mest med varandra kan detta resultat ses som ett logiskt utfall.

En faktor som inte var signifikant i att förklara extern reglering men som visade på en tendens var kön. Resultatet visade att män i högre grad än kvinnor var externt reglerade vilket stöds av tidigare forskning som påvisar att män har en mer instrumentell inställning till arbetet än kvinnor. Mäns instrumentella inställning tar sig i uttryck i att de betonar faktorer så som lön och karriär (Theandersson, 2000). Att män prioriterar lön och karriär kan bero på att kulturen i det västerländska samhället framhåller dessa värderingar och att män än idag betraktas ha det huvudsakliga ansvaret att försörja hushållet. Forskning utifrån Theandersson (2000) visar att män har en mer instrumentell inställning och kvinnor en mer icke-instrumentell inställning till arbetet styrker studiens resultat även detta.

Resultatet angående identifierad reglering visar att den främsta signifikanta faktorn var trygg anknytningsstil tätt följt av ålder. Identifierad reglering innebär att individen utför en aktivitet som värderas högt och som individen har valt själv, dock behöver aktiviteten i sig inte vara tilltalande (Vallerand, 1997). Trygg anknytningsstil samt ålder var för identifierad reglering precis som i resultatet för inre motivation de högsta signifikanta faktorerna i att förklara motivationsorienteringen. Även fast identifierad reglering är en del av yttre motivation liknar den dock inre motivation i många avseenden. Individer som drivs av någon av dessa motivationsorienteringar förknippas ofta med positiva utfall så som hög koncentrations- och prestationsförmåga i det de utför (Vallerand, 1997). Att båda faktorerna trygg anknytningsstil och ålder visade sig vara de högsta bidragande faktorerna till att förklara dessa motivationsorienteringar skulle kunna vara en konsekvens av att de två motivationsorienteringarna liknar varandra.

Sammanfattningsvis kan konstateras att det var ett flertal av de undersökta variablerna som bidrog till att förklara de olika motivationstyperna. Då modellerna för de olika motivationsorienteringarna förklarade mellan 12 – 24% av variansen är det tydligt att det finns många fler variabler som bidrar till att predicera inre motivation, identifierad reglering samt extern reglering än vad denna studie haft möjlighet att undersöka.

En styrka med denna studie var att väletablerade mätinstrument användes. Både ASQ och SIMS har påvisat god validitet samt reliabilitet i tidigare studier (Håkanson & Tengström, 1996; Guay et al., 2000) och i denna studie påvisades Cronbach alfa i delskalorna för anknytningsstilar variera mellan .72-.78 och för motivationsorienteringarna i SIMS variera mellan .67-.88. Detta bör betraktas som att tillräcklig tillförlitlighet för skalorna har uppnåtts. De båda originalversionerna av ASQ och SIMS är väletablerade instrument i avseende att mäta vuxenanknytning och motivation och var därför användbara skalor för denna studie. Dock fanns ingen beprövad svensk översättning av SIMS att tillgå varav en översättning som tillhandahölls av Salim och Karlsson (2011) användes. Denna översättning bedömdes vara

förenlig med originalversionen av SIMS då översättningen utfördes utav en individ som talade flytande svenska samt engelska.

Enligt Håkanson och Tengström (1997) kan det finnas svårigheter med att kategorisera individer i trygg och otrygga anknytningsstilar på grund av att den anknytningsstil individen erhåller utifrån instrumentet ASQ är dimensionell och inte kategorisk. Med detta menas att en individ inte fullt ut kan klassificeras in i någon utav kategorierna, då kategorierna inte är ömsesidigt uteslutande, alla individer har olika grad av samtliga anknytningsstilar. I korrelationsanalysen framkom även att de tre anknytningsstilarna var signifikant korrelerade. Detta innebär att det är svårt att skilja de tre anknytningsstilarna åt. Då inga tillfredsställande instruktioner påträffades i manualen för ASQ angående kategorisering bedömdes det lämpligt att utgå från studiens eget material. Medianen för de olika anknytningsstilarna användes därför för att kunna kategorisera individerna till gruppen för antingen trygg eller otrygg anknytningsstil. Då denna uppdelning inte är förankrad i tidigare forskning kan detta ses som en svaghet med studien. På grund av att uppdelningen är vag och att den inte är förankrad i tidigare forskning kan även den interna validiteten ha påverkats. Då instruktionerna till instrumentet inte fullt ut har följts kan det finnas ovisshet i om instrumentet verkligen har mätt vad det avser att mäta vid just denna studie.

På grund av urvalets storlek kunde inte tillräckligt många individer klassificeras som otrygg/undvikande eller otrygg/ambivalenta. Då tidigare forskning även betonat den grundläggande distinktionen mellan just trygg och otrygg anknytningsstil (Håkanson & Tengström, 1997) ansågs det lämpligt att dessa otrygga anknytningsstilar slogs ihop till en gemensam grupp, otrygg anknytning för att möjliggöra en jämförelse i motivationsorientering mellan individer med trygg respektive otrygg anknytningsstil. Individer som inte hade tillräcklig hög median på någon av anknytningsstilarna behandlades som bortfall i den jämförande analysen. Att erhålla individuella anknytningsprofiler var inte tillämpligt i denna studie då en kategorisering i trygg och otrygg anknytningsstil var nödvändig för att kunna besvara studiens hypoteser. Dock är en styrka med att använda ASQ att det i jämförelse med andra instrument som mäter vuxenanknytning även kan användas av individer som ännu inte har erfarenhet av en parrelation (Håkanson & Tengström, 1996).

Det interna bortfallet i studien var lågt och tyder på att enkäten till stor del var lätt att förstå och besvara. Dock tyder ett flertal outliers främst i delskalan bifallsbehov på att frågorna i denna delskala kan ha varit besvärliga eller av känslig art att besvara. En annan tänkbar orsak till att dessa frågor kan ha varit besvärliga att besvara kan bero på att individerna hade svårigheter med att reflektera över sig själva på det sätt som frågorna i delskalan bifallsbehov krävde. Detta kan i sin tur ha inverkat på begreppsvaliditeten och påverkat resultatet genom att individernas självskattning främst i denna delskala blev mindre pålitlig.

En svaghet i studien var att enkäterna inte personligen delades ut av författarna till deltagarna. På samtliga arbetsplatser ansåg cheferna det lämpligare att enkäterna lämnades i fikarum där arbetstagarna vid lämpligt tillfälle kunde fylla i enkäten, cheferna ville inte heller att ifyllandet av enkäten skulle inkräkta på arbetstiden. Detta kan ha påverkat svarsfrekvensen då vissa arbetstagare möjligen inte ville ta sig tid till att fylla i enkäten samt att deltagarna inte kunde få svar på eventuella frågor eller funderingar. Dock kan en potentiell fördel med författarnas frånvaro vara att deltagarna inte upplevde någon eventuell påverkan utan besvarade enkäten av eget intresse. På grund av begränsad svarsfrekvens kan den externa validiteten i studien ifrågasättas då ett bredare och större urval varit önskvärt för att kunna möjliggöra ett mer generaliserbart resultat. För att möjliggöra en generalisering i större utsträckning behöver urvalet i hög grad överensstämma med den aktuella målpopulationen som för studien var arbetstagare. Då ett tillgänglighetsurval gjordes kan inte urvalet ses som representativt för målpopulationen i stort. Den interna validiteten kan även den ifrågasättas då många andra faktorer än de undersökta kan predicera de olika motivationsorienteringarna.

Då yrke samt arbetsplats definitivt är faktorer som kan påverka motivationen men inte behandlats i studien kan detta inverka på den interna validiteten.

Trots att anknytningsteorin räknas som en av de största personlighetsteorierna har den i stort försummats i forskningen om hur individers olika anknytningsstilar inverkar på arbetsrelaterat beteende (Harms, 2011) och då särskilt på motivationen i arbetslivet. Då anknytningsstil relaterat till inre och yttre motivation i arbetslivet i stort är outforskade områden är det av vikt att vidare forskning utförs i ämnet. Det är även av stor vikt att använda sig av en större urvalsgrupp än vad som var möjligt i denna studie för att tydligare se samband och möjliggöra ett mer pålitligt resultat. Vidare forskning är även relevant gällande vilka faktorer som predicerar inre och yttre motivation i arbetslivet. Då även tidigare studier visar på olika och motstridiga resultat i frågan behövs vidare forskning utföras i att förtydliga vilka faktorer som kan anses bidra till inre samt yttre motivation i arbetslivet. Inre och yttre motivation är komplexa begrepp som inte i någon större utsträckning kan förklaras genom anknytningsstil. Individer med trygg anknytningsstil visade sig dock ha högre grad av inre motivation samt identifierad reglering än individer med otrygg anknytningsstil.

Referenser

- Abramson, L. Y., Seligman, M. E. P., & Teasdale, J. D. (1978). Learned helplessness in humans: Critique and reformulation. *Journal of Abnormal Psychology, 87*, 49–74.
- Ainsworth, M. D. S., Blehar, M. C., Waters, E., & Wall, S. (1978). *Patterns of attachment: A psychological study of the strange situation*. Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Amabile, T. M. (1997). Motivating creativity in organizations: On doing what you love and loving what you do. *California Management Review, 40*, 39-58.
- Broberg, A. G., Almqvist, K. & Tjus, T. (2003). *Klinisk barnpsykologi: utveckling på avvägar*. Stockholm: Natur och Kultur.
- Chow, B. (2006). Conceptual overlap between theories of attachment and motivation. Retrieved April 30, 2012, from <http://summit.sfu.ca/item/6918>
- Eskildsen, J. K., Kristensen, K., & Westlund, A. H. (2004). Work motivation and job satisfaction in the Nordic countries. *Employee Relations, 26*, 122-136.
- Feeney, J. Noller, P. Hanrahan, M. (1994). Assessing adult attachment. Ur Sperling, M. & Berman, W (Eds), *Attachment in adults*, (p128-151). The Guilford Press. Översättning till svenska av Håkanson, A., & Tengström, A. (1996). Attachment Style Questionnaire: Översättning till svenska samt inledande utprovning. Umeå universitet.
- Fox, N., Kimmerly, N., & Schafer, W. (1991). Attachment to mother/attachment to father: A meta-analysis. *Child Development, 62*, 210-225.
- Gillath, O., Bunge, S., Shaver, P., Wendelken, C., & Mikulincer, M. (2005). Attachment-style differences in the ability to suppress negative thoughts: Exploring the neural correlates. *Neuroimage, 28*, 835-847.
- Guay, F., Vallerand, R. J., & Blanchard, C. (2000). On the assessment of situational intrinsic and extrinsic motivation: The Situational Motivation Scale (SIMS). *Motivation and emotion, 24*, 175-213. Översättning av Karlsson, M., & Salim, S. (2011). Den svenska polisens inre och yttre motivation. C-uppsats, Institutionen för Samhälls- och Beteendevetenskap, Mälardalens Högskola.
- Harms, P. D. (2011). Adult attachment styles in the workplace. *Human Resource Management Review, 21*, 285-296.
- Hazan, C., & Shaver, P. R. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology, 52*, 511-524.

- Hazan, C., & Shaver, P. R. (1990). Love and work an attachment-theoretical perspective. *Journal of Personality and Social Psychology*, *59*, 270-280.
- Howard, J. L. & Frink, D. D. (1996). The effects of organizational restructure on employee satisfaction. *Group and Organization Management*, *21*, 278-303.
- Håkansson, A., & Tengström, A. (1997). Attachment Style Questionnaire. Manual till den svenska versionen. Institutionen för tillämpad psykologi, Umeå universitet.
- Krausz, M., Bizman, A., & Braslavsky, D. (2001). Effects of attachment style on preferences for and satisfaction with different employment contracts: An exploratory study. *Journal of Business and Psychology*, *16*, 299-316.
- Kooij, D., De Lang, A., Jensen, P., Kanfer, R., & Dikkers, J. (2011). Age and work-related motives: Results of a meta-analysis. *Journal of Organizational Behavior*, *32*, 197-225.
- Lopez, F. G., & Brennan, K. A. (2000). Dynamic processes underlying adult attachment organization: Toward an attachment theoretical perspective on the healthy and effective self. *Journal of Counseling Psychology*, *47*, 283-300.
- Långberg, B., & Söderlind, Y. (2007). Att knyta an, en livsviktig uppgift: Om små barn anknytning och samspel. Stiftelsen allmänna barnhuset, skriftserie 5. Hämtad 1 februari, 2012, från http://www.allmannabarnhuset.se/data/files/Att_knyta_an_en_livsviktig_uppgift.pdf
- Main, M. (1983). Exploration, play, and cognitive functioning related to infant-mother attachment. *Infant Behavior and Development*, *6*, 167-174.
- Martin, A. M., III, Paetzold, R. L., Rholes, W. S., (2010). Attachment and exploration: Linking attachment style to motivation and perceptions of support in adult exploration. *Basic and Applied Social Psychology*, *32*, 196-205.
- Mikulincer, M. (1998). Attachment working models and the sense of trust: An exploration of interaction goals and affect regulation. *Journal of Personality and Social Psychology*, *74*, 1209-1224.
- Mikulincer, M., & Shaver, P. R., (2007). *Attachment in adulthood: Structure, dynamics and change*. New York: Guilford Press.
- Pallant, J. (2010). *SPSS Survival Manual* (4th ed.) McGraw Hill.
- Pelletier, L. G., Dion, S., Tuson, K. M., Green-Demers, I. (1999). Why do people fail to adopt environmental behaviors? Toward a taxonomy of environmental amotivation. *Journal of Applied Social Psychology*, *29*, 2481-2504.
- Ryan, R. M. & Deci, E. L. (2000). Intrinsic and extrinsic motivation: Classic definitions and new directions. *Contemporary Educational Psychology*, *25*, 54-67.
- Ryan, R. M. & Deci, E. L. (2000). Self-Determination Theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*, *55*, 68-78.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2003). Active human nature: Self-Determination Theory and the promotion and maintenance of sport, exercise, and health. In M. S Hagger & N. L. D Chatzisarantis (Eds.), *Intrinsic Motivation and Self-Determination in Exercise and Sport* (pp. 1-19). United States: Human Kinetics.
- Scott, K. S., Moore, K. S., & Miceli, M. P. (1997). An exploration of the meaning and consequences of workaholism. *Human Relations*, *50*, 287-314.
- Simmons, B. L., Nelson, D. L., & Quick, J. C. (2003). Health for the hopeful: A study of attachment behavior in home healthcare nurses. *International Journal of Stress Management*, *10*, 361-375.
- Simmons, B. L., Gooty, J., Nelson, D. B., & Little, L. M. (2009). Secure attachment: Implications for hope, trust, burnout, and performance. *Journal of Organizational Behavior*, *30*, 233-247.
- Theandersson, C. (2000). *Jobbet - för lön, lust eller andra värden*. Göteborg: Sociologiska institutionen, Göteborgs universitet.

- Vallerand, R. J. (1997). Toward a hierarchical model of intrinsic and extrinsic motivation. In M. P. Zanna (Ed.), *Advances in experimental social psychology*, 29 (pp. 271-360). New York: Academic press.
- Vasquez, K., Durik, A. M., & Hyde, J. S. (2002). Family and work: Implications of adult attachment style. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 28, 874-886.
- Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm.